

ETİBAR ƏBİLOV

(Əvvəlki ötən sayımızda)

1970-ci ildə özünün 60 illik yubileyinə atamı dəvət etdiyi günü də xatırlayıram. Məktub yazırdı. Həmin məktubda yubileyin vaxtını qeyd edib, atamı da "öz dostları arasında görməyindən məmnun olacağını" bildirdi. Atam Rəsul müəllimin 60 illik yubileyinə bibim oğlu Zakir ilə birlikdə getdi.

Rəsul Rza haqqında bir unudulmaz xatirəm də var. 1977-ci ilin iyununda evimizə zəng elədi. Atamı Bakıda keciriləcək Sabir poeziya günlərinə dəvət edirdi (Rəsul müəllim ənənəvi Sabir poeziya günlərinin rəhbəri idi) - Sən Sabir günlərində çıxışını da nəzərdə tutmuşuq-de. Atam mənə-Sən də hazırlaş, səni də aparacam- dedi. 1977-ci ilin 4 iyununda, səhər, rayondan atam üçün ayrılmış xüsusi maşınla Bakıya gəldik. Sabir günləri saat 14-də Sabir bağında- Sabirin heykəlinin qarşısında olmalı idi. Bakıya saat 12 də çatdıq. Atamla Nizami müzeyinə, muzeyin direktoru olan atamın dostu Bəkir Nəbiyevin yanına gəldik. Atam Bəkir müəllimin otağından Rəsul müəllimə zəng elədi. Danışdılar. Rəsul müəllim- Saat ikinin yarısında Sabir bağında ol. Tədbirdən qabaq bir qədər söhbət edəkdedi. Düz saat 2-nin yarısında Sabir bağına gəldi. Abbas Zamanovla birlikdə gəlmişdi. Ləng yeriyirdi. Abbas Zamanovun qolundan tutmuşdu. Atamla görüşəndən sonra mənə mənə də görsüdü. Mənə işarə ilə atama:

-Nə yaxşı eləyib gətirmisən- dedi. Abbas Zamanovla bağbaki skamyaların birində əyləşdilər. Amma atam əyləşmədi, Söhbət eləməyə isə sadəcə imkanları olmadı. Bir azdan şəirlər, yazıçılar, adi adamlar bağa yığıdılar. Və təbii ki, gələnlərin hamısı Rəsul müəllimin başına yığılmışdı. Sabir günləri saat 2-də başladı. Rəsul müəllim qısa danışdı. İlk sözü Abbas Zamanova verdi... Rəsul müəllimin iclas aparmağı da maraqlı idi. Çıxışçılara sözü o verirdi. Özü də qərribə şəkildə. Məsələn Tofiq Bayrama sözü belə verdi:

-Tofiq Bayram.

Yəni çıxışçıların tək adlarını çəkməklə kifayətlənirdi. Bəzi çıxış edənlərin isə heç soyadını, təxəllüsünü də demirdi.

-Fikrət (yəni Fikrət Qoca).

-Əzizə (yəni Əzizə Cəfərzadə).

-Şair Əliğa.

Əliğa Kürçaylının gəlmədiyini bildikdə:

-Əliğaya qayıb- dedi.

Həmin gün atam da çıxış elədi.

...Nəhayət tədbir bitdi. Rəsul Rza bir nəfər tanımadığım adamın köməkliyi ilə pilləkənləri enərək bir nəfər orta yaşlı şəxsə ona yanaşdı. Həmin şəxsin yanında bir uçaq da var idi. Həmin adam Rəsul müəllimə salam verib, əindəki

fotoaparata işarə edərək:

-Rəsul müəllim, olarmı Sizin bu uşaqla şəklinizi çəkim- dedi.

Rəsul Rza:

-Niyə olmur- dedi. Sonra ətrafa boylanıb:

-Abbas... Abbas Zamanov- dedi. Abbas müəllim bir qədər kənarda kiminlə söhbət edirdi. Rəsul müəllimin səsinə eşidib yaxın gəldi.

Rəsul Rza:

- Abbas yaxın gəl, yanımda dayan, bu gözəl bala ilə şəkili birlikdə çəkdik- dedi.

Rəsul müəllimin yaxın, ürək dostları az idi. Abbas müəllim də onun ən yaxın dostlarından idi və Rəsul müəllim öz dostlarına son dərəcə sədaqətli idi.

...Qaş qaralanda artıq evimizdə idik və həmin gün axşam saat 9-da televiziyanın "Günün ekranı" xəbərlər proqramında Sabir poeziya günlərini də göstərdilər.

Mənim şəxsi kitabxanamda Rəsul Rzanın çoxlu sayda kitabları var. Mən onun şeirlərini, ədəbiyyatı dərk etdiyim

vaxtdan oxuyuram. Yadımdadır, hərbi xidmətdə olarkən atam mənə evdən bağlama (posilka) göndərəkən, hər dəfə həmin bağlamaya Rəsul müəllimin yeni kitabını da qoyardı. Onun şeirlərini çox sevdiyimi bildirir atam. Rəsul müəllimin vəfat etmə xəbərini də hərbi xidmətdən (Uzaq Şərd) Vətənə qayıdarkən, Daşkənddə, təsadüfən qarşılaşdığım bəstəkar Süleyman Ələsgərovdan öyrəndim... Süleyman müəllim dərin kədər içərisində:

-Rəsulda at itirdik-deyində nə qədər üzülüyümü sözlə ifadə etməyə indi də çətinlik çəkirəm...

Burada bir haşiyəyə çıxım. Anarın məşhur "Beşmərtəbəli evin altıncı mərtəbəsi" "Azərbaycan" jurnalında çıxan ili getmişdim hərbi xidmətdə. Yəni hərbi xidmətə gedəndə qədər bu əsrarəngiz romanı artıq oxumuşdum. Hərbi xidmətdə 23 azərbaycanlı idik. Mənim oldu ki, əsgər yoldaşlarımız da bu romanı oxuyublar. Bu roman o vaxtlar (elə indinin özündə də) gəncliyin ən çox sevdiyi romanlardan biri idi. Mən hərbi xidmətdən Anara məktublar yazırdım, O da, heç bir məktubumu cavabsız qoymırdı.

Əsgərlikdə olarkən mənə avtoqraflla "Adamın adamı", və "Macal" kitablarını göndərmişdi. Əlamətdar günlərdə mənə təbriklərini yazdığı açıqçalar göndərirdi... Hərbi xidmət illərinin öz romantikası var. Hərbi xidmət illərində hərənin bir arzusu, bir niyyəti olur. Biz Azərbaycanlılar da şəx vermişdik ki, xidmətdən sonra, Bakıya çatan kimi, ilkin olaraq Anar müəllimə baş çəkəcəyik. Amma Daşkənddə Süleyman Ələsgərovdan Rəsul Rzanın vəfat etdiyini eşitdikdə bu arzumuzdan çəkindik. Yas içərisində olan Anara nə deyəcəkdik ki? Hərbi xidmətdən gələndən 2- 3 ay sonra (Artıq Nigar xanım da vəfat eləmişdi) Anar müəllimə məktub yazdım. 23 azərbaycanlının arzusunda, bu arzudan cəkinməyimizin səbəbindən yazdım ona. Rəsul müəllimin poeziyasına olan vurgunluğundan söz açdım məktubumda.

... Sonralar Anar müəllim "Sizsiz" povestində mənim həmin məktubumu da çap etmişdi.

Bu yazımda Anar müəllim haqqında da bir qədər geniş yazmaq istəyirəm. Anar Azərbaycanın qənimət insanlarındandır.

O, Azərbaycanın yetirdiyi ən nadir İnsanlarındandır. Bu gün təkcə Azərbaycan ədəbiyyatını, mədəniyyətini deyil, bütün tariximizi belə Anarsız təsəvvür etmək qeyri-mümkündür. Anar nadir təbiət hadisəsidir. Müqayisəni sevməsək də, bəzən müqayisə də ötürmək olmur. Anarın Azərbaycanda gördükləri işlərin miqyasını dəyərində görə yalnız iki nəfərin gördüyü işlərlə müqayisə etmək olar: Mirzə Cəlil və Üzeyir bəy Hacıbəyova.

Anar bizim abidə İnsanlarımızdır.

1989-cu ilin iyulunda Bakıda, Yazıçılar İttifaqında Süleyman Rüstəmin atama dediyi bir söz heç vaxt yadımdan çıxmır: "Rəsul Rza bir də ona görə xəşbəxt idi ki, Anar kimi oğlun atası idi".

Hüseyn Cavidin müasirləri yazırlar ki, Cavid küçüyə çıxanda bütün insanların diqqəti Caviddə olurdu. Arxadan gələnlər onu keçmirdilər. İrəlidan gələnlər dayanıb ona, böyük mütəfəkkir dramaturqa böyük sevgi və diqqətlə tamaşa edirdilər.

Anar da şox gənc yaşlarından xalq

gələrdi: Qabilə, Vaqif Səmədoğlu, Fikrət Qoca, Ramiz Rövşən, Ramiz Həsənoğlu, Akif Rəfiyev Oqtay Əfəndiyevlə... Atamın Neftçalada keçirilən 75, 80 illik yubileylərində iştirak edib. Atamın 80 illik yubileyində atamın haqqında yazdığı məqaləsini "Ədəbiyyat qəzeti"ndə çap etdirdi.

2006- cı ilin aprelinə anam vəfat edəndə iki dəfə hüüzür məclisinə gəldi.

...Atam vəfat etdiyi günün səhəri, qapımızda dayanan maşından Anar müəllimin düşdüyünü görəndə qəhərlənmişdim. Atamın vəfatı ilə həyatımın böyük bir mərhələsi sona yetmişdi. Elə bir mərhələ ki, orada Rəsul Rza, Mirzə İbrahimov, Süleyman Rüstəm, Süleyman Rəhimov, Mehdi Hüseyn... atamla ünsiyyətdə olmuş, ində həyatda olmayan insanlar var idi. Həmin vaxt Hemenqeyin bir sözü qeyri-ixtiyari yadıma düşmüşdü: "Atanız vəfat edəndə Allaha dua edin ki, atanızın dostları, onu tanıyanlar çox yaşasınlar. Çünki onlar yaşadığıca sizin də atanız yaşayacaq".

BÜTÜN ZAMANLARDA MÜASİR

arasında belə hörmət, məhəbbət qazanmışdı. Mən özüm bunun şahidi olmuşam. 1979-cu ilin fevralında Bakıda olarkən, Azneft meydanında Anarın harasa getdiyini və ətrafda olan insanların dayanıb böyük maraq və hörmətlə ona tamaşa etdiklərinin şahidi olmuşam.

Rəsul Rza ilə atamın dostluq münasibəti Rəsul müəllimin vəfatına qədər davam edib. Azərbaycan tarixində önəmli yeri olan bu ailə ilə atamın münasibəti Anarın simasında sonralar da davam etdi. . . Rəsul müəllimin vəfatından sonra Anar müəllim dəfələrlə Neftçalaya gəlir.

Mən özüm hər Bakıya gələndə Yazıçılar Birliyinə gedib Anar müəllimə baş çəkərdim. Onun mənə avtoqraflla bağışladığı onlarla kitabları var. . . Mənə çox nadir fotosəkillər bağışlayırdı. . . Hətta 1980-ci ilin 10 yanvarında Anar müəllimin Aktyor evində ilk baxışçı Rəsul müəllimin Avtoqraflla Rəsul müəllimin bu vaxta qədər heç yerdə çap olunmayan və öz ələ ilə yazdığı bir dörlüyü. Rəsul Rzanın nadir fotosəkilləri, onun atama bağışladığı avtoqrafı, Rəsul Rzanın dayısı Məmməd Hüseyin Anar müəllimin özündə belə olmayan şeirləri (Sonralar Azər həmin şeirləri "Ədəbiyyat qəzeti"ndə çap elədi). Atamın arxivində eyni zamanda ədəbiyyat tariximizin ən nadir sənədləri də qorunur: Abdulla Şaiqin, Əziz Şərifin, Qulam Məmmədlinin, Əbdülqasım Hüseynzadənin... XIX, XX əsrin ədəbi hadisələri olacaq nadir, kimsəyə bəlli olmayan nadir əlyazmaları qorunur atamın arxivində. Bəxtiyar Vahabzadənin əl yazısı ilə yazdığı 150- yə qədər məktubu... Mirzə İbrahimovun, Süleyman Rüstəmin, Səməd Vurgunun, Əli Vəliyevin, Mir Cəlalın, Süleyman Rəhimovun, İsa Miğannanın, İlyas Əfəndiyevin, Məmməd Arazın, Xəlil Rzanın, Xudu Məmmədovun, Ziya Bünyatovun, Məmməd Cəfərin, Yaşar Qarayevin... elm, ədəbiyyat tariximizin müəyyən mərhələsinə işıq tutacaq əlyazmaları...

Əvvəl 6-cı səhifədə

Atamın hüsr məclisi bitəndən təxminən 20 gün sonra Anar müəllimə məktub yazdım. Hüsr zamanı onu görkən keçirdiyim, amma özünə deyə bilmədiyim ağırlı hissələrimi yazdım ona. Nəse buna ehtiyac hiss elədim. Oğlumu itirəndən sonra, atamı itirməyim mənə çox ağır təsir eləmişdi. Atamın hüsr məclisinə gəlməyi, mənimlə doğmadan da doğma adam kimi söhbəti məni rıqqətləndirmişdi. Dərdli, kədərli insanlar həmişə duyğusal insani münisibətlərin həsrətində olur. Məktubu göndərdiyimdən 5-6 gün vaxt keçirdi. Səhər idi. İşə getməyə hazırlaşdım. Telefonuma zəng gəldi. Anar müəllim idi:

-Məktubunu mənə indi veriblər- dedi. . .

Mən Anar müəllimin bu diqqətini heç vaxt unuda bilmərəm. . . Həmin gün mənə "Kərəm kimi" və III cildlik "Literatura, İskustvo, Kulğura Azerbaydjana"- LİK Azerbaydjana" kitablarını göndərdi.

İctimai, mədəni, ədəbi həyatımızda hadisə olan III cildlik kitabları bu gün də mənim stolüstü kitablarımdır. III cildlikdə Anarın "Yaşamaq haqqı" əsəri də çap olunub. "Yaşamaq haqqı" əsərinin təkə mənim üçün yox, bütün ailəmiz üçün xüsusi önəmi var. Anar müəllim özü bu kitab haqqında yazır:

"82 yaşında olsam da, hələ uzun illər yaşamaq, çoxlu yaradıcılıq niyyətlərimi həyata keçirmək istəyirəm. Amma "vəsiyyət yüngüllükdür" deyiblər. Bu kitab ("Yaşamaq haqqı") mənim xalqıma vəsiyyətidir".

Demək bu kitab Anarın həm də şah əsəridir. Və mənim və ailəmiz üçün önəmli olan budur ki, Anar bu əsərini bizim ailə ilə başlayır:

SÖZ BAŞI

Bakıdan çox da uzaq olmayan Neftçala şəhərində dəyərli alim-ədəbiyyatşünus, əsl ziyalı İmamverdi Əbilov yaşayır. İmamverdi müəllimin evi bu balaca əyalət şəhərində işıq saçan bir ocaqdır. Bu evi bir çox müəlliflərin avtoqrafı kitabları ilə zəngin nadir kitabxana adlandırmaq olar. Muzey də demək olar -ev yiyəsinin ömrü boyu topladığı "Ekspozatlarla" - əlyazmalar, fotoşəkillər, məktublarla zəngin muzey. Ünlü şəxsiyyətlərin- yazıçı, alim, dövlət xadimlərinin imzaladığı, Bakıdan, Azərbaycanın başqa yerlərindən, Türkiyədən, İrandan, Rusiyadan gələn yüzlərlə, bəlkə də minlərlə məktub.

İmamverdi müəllim valideynlərimlə mehriban dost münisibətində olub və onun arxivində Rəsul Rza, Nigar Rəfiyyəli ilə məktublaşmalar da özəl yer tutur. Filologiya elmləri doktoru İmamverdi Əbilovun namizədlik dissertasiyası Rəsul Rza yaradıcılığına həsr edilmişdi. Mən də İmamverdi müəllimlə məktublaşsam, dəfələrlə evində olmuşam. İki ləyaqətli oğlu var. Etibar və Azər".

Amma bütün ailəmizə başucalığı gətirən səbəb budur ki, Anar bu şah əsərini, vəsiyyətini- "Yaşamaq haqqı"-nı qardaşım Azər Turanın 2003- cü ildə çap olunmuş "İrfan çobanı" kitabından təsirlənərək yazıb. Yəni Anar bu əsərini yazmaq üçün stimulu Azərin "İrfan çobanı" kitabından alıb. Anar "Yaşamaq haqqı" əsərində ailəmiz haqqında söz açandan sonra "Yaşamaq haqqı" əsərinin yazılma səbəbin yalnız Anarın özünə məxsus olan qəlb genişliyi ilə belə etiraf edir:

"Tədqiqatçı-publisist Azər Turan ədəbiyyat tariximizin açılmamış səhifələrini işıqlandırır, ayrı-ayrı, yətinə tanınmayan söz adamlarının yaradıcılıq yolunu araşdırır bir çox məqalə və kitabların müəllifidir. O, bir neçə il öncə mənə "İrfan çobanı" adlı kitabının əlyazmasını vermişdi. Vaxt qıtlığına baxmayaraq, 330 səhifəlik əlyazmanı birnəfəsə oxudum. Əsər ilk səhifələrdən məni öz cazibəsinə salıb axırədə buraxmadı. Oxuyub sevindim, fərəh duydum, çox şey öyrəndim, çox mətləbləri düşündüm. . . Çox şeylərlə razılaşdım. Elə fikirlər də vardı ki, razı qalmadım, hətta qəti etirazıma da səbəb oldu, mübühisəyə girişmək istəyi doğuldu. Ən ümdəsi- oxuduğum mətn məni həmin problem üzərində düşünməyə vadar etdi, yəni mövzular ətrafında öz fikirlərimi dəqiqləşdirməyə təkən verdi. Amma ən əvvəl mütaləyə boyu keçirdiyim duyğular haqqında. Dediym kimi, öyündüm ki, xalqımın belə savadlı, geniş bilikli, cavan istedadlı, övladları var. "İstedad" deyəndə, Azərin ciddi araşdırıcı- alim qabiliyyətini, həm emosional üsluba malik publisist, yazar olduğunu nəzərdə tuturam.

" BÜTÜN ZAMANLARDA MÜASİR

"İrfan çobanı"nda məni sərrast müəllif dili sevindirir, amma əlbəttə ki, daha önəmli, bu dildə ifadə olunan fikirlər, mülahizələrdir.

Kitabda müxtəlif məsələlərə toxunulsa da, əsərdə başdan sonadək ana xətt kimi keçən məfkurə-türkcülük ideyasıdır. Türk milli şüuru ideyası, türklərin YAŞAMAQ HAQQIDIR.

Xalqın, millətin yaşamaq hissi milli şüurun təməli olan dili yaşatmaqdan başlanır. Türk şüurunun-özünüqoruma instinkı də buradan qaynaqlanır.

Türk düşüncəsinin əsaslarını qoyanlardan Qırım-tatar yazıçısı, maarifçi-publisist İsmayıl bəy Qaspralı (Qasprinski) ötən əsrin əvvəllərində "Dildə, fikirdə, işdə birlik" şüarını irəliləndirirdi.

Əlibəy Hüseynzadə "türkləşmək, islamlaşmaq, müasirləşmək" üçlüyünü bəyan etdi. Şair Mehmet Akif Ərsoy Türkiyə dövlət himninin müəllifidir. Türkiyənin yorulmaz mübarizlərindən biri də Nihal Atsız idi. Ömər Faiq Nəmanzadə- Azərbaycanın görkəmli maarifçisi, siyasi və ictimai xadimi. Mehmet Emin Yurdaqlı- Türkiyənin milli şairi. . .

Azər Turan bütün bu şəxsiyyətlərdən söz açır. . onların fəaliyyəti təmsalında türkcülük ideyalarını açıqlayır və konkret nümunələrlə türk özünüdərk formalarına nəzər salır. Dediym kimi, bu kitab həyatımın müxtəlif illərində bu məsələlər haqda düşüncələrimi, mülahizələrimi yadıma saldı və mən bu fikirlərimə yenidən qayıtmaq ehtiyacı duydum. Uzun illər boyu türk milli özünüdərk və özünümüdafə problemləri məni də düşündürüb, sovet dönəmində açıq söylənə bilməyəcək, yaxud üstüörtülü, pərdəli şəkildə sezdirilən fikirlərimi xatırladım. Məsələn, o zaman "Türk dünyası" ifadəsini dilə gətirmək ağlasığmaz olsa da, həmin ideyaları "Dədə Qorqud dünyası" adlı esmədə dolayı yolla bildirməyə çalışmışdım. Şükür ki, bu fikirləri açıq söyləmək vaxtı gəlib çatıb. Təəssüratlarım əsasında "İrfan çobanı" kitabına geniş rəzensiya yazdım. "Ədəbiyyat qəzeti"ndə çap olundu. Azər Turanın əlyazmasına yüksək qiymət verməklə yanaşı əsərin mündə oyatdığı mülahizələrə də böyük yer verdim.

"Literatura, İskustvo, Kulğura Azerbaydjana"- LİK Azerbaydjana" kitabının üçüncü cildini tərtib edərkən, bu mətni də cildə salmaq niyyətilə ruscaya çevirməyə başladım. Lakin tərcümənin gedişatında, materiala vardiçə başqa qaynaqlara da üz tutmalı, yüzlərlə kitabı ələk-vələk etməli, yüzlərlə sənədi nəzərdən keçirməli oldum. Beləliklə iki-üç günlük, uzaqbaşı bir həftəlik

saydığım iş bir il, 2011- dən 2012- dək vaxt apardı.

Həcmi də əvvəl düşündüyüm çərçivələri aşıb keçdi".

...Məncə artıq şəhrə ehtiyac yoxdur.

Və yenə də Rəsul Rza.

Ben Conson Şekspir haqqında deyirdi ki, O, bir əsr yox, bütün zamanlar üçündür. Eyni ilə bu sözü Rəsul Rza haqqında da demək olar. Rəsul Rzanın poeziyası 70- 80 il bundan əvvəl də müasir poeziya idi. Bu gün də müasirdir. . . Onun ölməz poeziyası gələcək nəsillərin də oxuyacağı, ehtiyac duyacağı poeziya olacaq. O bu haqqı öz müdrik, həmişəyaşar əsərləri ilə qazanıb:

MƏNDƏ İXTİYAR OLSA

*Mən istəyirəm:
Buludlar aqlasın,
Uşaqlar ağlamasın,
Analı, ya anasız
Mən istəyirəm:
güllər açılın,
güllələr açılmasın:
amanlı, ya amansız.
Mən istəyirəm:
qapılar qapansın
soyuq olanda hava.
Gözlər qapanmasın,
sözlər qapanmasın.
Mən istəyirəm:
yağınlar sönsün.
ümidlər sönməsin.
Meyvələr dəysin öz fəslində.
Ürəklərə söz dəyməsin.
Bəhərdən budaqlar əyləsin
İnsan başını əyməsin:
xəcalətdən, ya gücsüzlükdən.
Axsın bulaqlar göz yaş kimi.
torpağın üzərində.
Göz yaş bulaq kimi axmasın
dünyanın heç bir yerində
hər şey insana baxsın.
İnsan ələ baxmasın.
Gecələr ulduzlar oyaq olsun.
İnsanlar yatıb dincəlsin:
qüvvət toplansın sabahın
xeyirli işlərinə
Açsın gözlərini
gələcəyin ümidli səhərinə.
Mən istəyirəm:
sevinc, səadət bol olsun.
Ürəkədən-ürəyə,
ölkədən- ölkəyə,
açıq yol olsun.*

Rəsul Rza bizim evdə sonuncu dəfə 1977-ci ilin 17 aprelində olub. Fikrət Qoca, Xəlil Rza Ulutürk və yaxın qohumu-televiziya rejissoru Fikrət Ağazadə ilə birlikdə gəlib. O günün təfsilatı haqqına yazmayacağam. Çünki həmin gün mən evdə olmamışam. . . Atamın arxivində atama məxsus bir neçə xatirə dəftəri var. O xatirə dəftərlərinə zaman- zaman evimdə qonaq olmuş görkəmli, indi artıq əfsanəyə çevrilmiş insanlar öz ürək sözlərinə yazıblar. Bizim evdə sonuncu dəfə olarkən Rəsul Rza atamın ağı üzli xatirə dəftərinə bu sözləri yazıb:

"Şeirə sədaqət böyük ürəkli insanın zəngin mənaviyyatından xəbər verir".

Bütün zamanların böyük şairi Rəsul Rza da mənim yadımda elə, zəngin mənaviyyata malik böyük ürəkli insan kimi qalıb.